

Мовні аспекти вивчення речення (порядок слів у реченні, граматична основа, види речень)

В кожному з речень визначити граматичні основи. Вказати складні речення сполучникові та безсполучникові.

1. Запорожжя споконвіку було серцем українським, воля на Запорожжі ніколи не вмирала, давні звичаї ніколи не забувались, козацькі предковічні пісні не замовкали. (П. Куліш.)
2. Богдан тут бився, й Остряниця жив, і Кривоніс тут шаблю положив. (А. Малишко.)
3. Та нащо нам той бунтівливий стяг, коли не стяг це нашої Вітчизни! (Ю. Яновський.)
4. А в буйній пісні жито жнуть жінці, веде хоробре військо Сагайдачний, з терновою хустиною в руці за козаченьком дівчинонька плаче. (П. Перебийніс.)
5. Козацька кров із предків перелита, й до решти їй ніколи не стекти! (А. М'ястківський.)
6. Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину. (В. Симоненко.)

Розставити розділові знаки. В кожному з речень визначити граматичні основи. Визначте вид кожного складного речення.

1. Горі з горою не зійтись ніколи а людські долі в'яжуться вузлом. (Ю. Яновський.)
2. Плавав вітер і айстри осінні нахилились до зляканих трав. (В. Сосюра.)
3. І все росте в душі моїй надія що доля усміхнеться ще мені. (М. Зеров.)
4. То перенизують небо низкою дикі качки дрібно тріпаючи гострими крильцями то пересунеться важкий бусел простягнувши назад свої довгі як ломаки ноги. (І. Нечуй-Левицький.)
5. Тепер на Україні усе так перевернулось переплуталось і перемішалось що навіпростець нікуди не проїдеш. (П. Куліш.)
6. На вокзалі кричать паровози і трамваї дзвенять за вікном. (В. Сосюра.)
7. Коли міняються епохи не можеш ти незмінним бути. (В. Сосюра.)
8. Розчарування це та сокира що часто обтинає людині крила. (А. Шевченко.)

Накресліть схеми першого й останнього речень.

1.

8.

Приєднайте до частини «Пишається край дороги достигла шипшина» запропоновані варіанти завершення речення. Установіть відповідність між утвореними реченнями та їх видом (один вид речення є зайвим).

Варіанти завершення речення

- 1 ...і пахнуть рососою гаї на околиці.
- 2 ...стрічає з далекої дороги птахів.
- 3 ...дарма що давно не було дощів.
- 4 ...навіть холодні ранки її не лякають.

Вид речення

- А просте з відокремленими членами
- Б просте з однорідними членами
- В складнопідрядне
- Г складносурядне
- Д складне безсполучникове

Прізвище, ім'я

Клас